

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/1094)

Not: Tasarı; Başkanlıkça Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1152/3942

31.8.2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.8.2005 tarihinde kararlaştırılan "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GEREKÇE

UNESCO'nun 2003 yılında toplanan 32 nci Genel Konferansında Türkiye'nin de olumlu oyuyla büyük bir çoğunlukla kabul edilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi", öz olarak 1972 tarihli Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Koruma Sözleşmesinin eksik bıraktığı somut olmayan alanlarının dikkate alınmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, anılan 1972 tarihli Sözleşmeye taraf olan ülkeler, maddî kültür varlıklarının korunması yönünde gösterdikleri duyarlılığı, işbu Sözleşmeye taraf olarak somut olmayan kültür varlıklarına da göstermiş olacaklar ve böylece korunması gereken kültür değerleri, bir bütün halinde dikkate alınmış olacaktır.

Sözleşme, sözlü kültür varlıkları günümüzde de güçlü bir şekilde yaşayan ve bu alanda zengin bir birikime sahip olan Türkiye gibi ülkeler açısından daha fazla önem taşımaktadır. Dünyanın hızla her alanda tek biçimli hale gelmekte olduğu varsayımı, özgün kültürlerin ve ürünlerin korunmasını daha anlamlı ve gerekli hale getirmiştir. Korunması gereken somut olmayan kültürel miras, geçmişte var olan ve gelecek kuşaklara aktarılacak olan kültürel zenginliğimizin bir göstergesi olarak belirdiği gibi, bu zenginliğin yerel ve ulusal unsurlarının yeniden canlandırılarak kültür turizmi alanında etkin bir biçimde kullanımına da olanak hazırlamaktadır.

Bu Sözleşme, somut olmayan kültürel varlıklarımızın korunması konusunda devlet kurumlarına, kitle iletişim kuruluşlarına ve bireylere kimi sorumlulukların yanında önemli bir duyarlılık ve bilinç aşlamayı amaçlamaktadır. Bu bilincin Türk somut olmayan kültürel varlıklarının yok olmaması yönünde yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı açıktır.

Türkiye, bu Sözleşmenin hazırlık süreçlerinde teknik ve siyasal düzeyde önemli roller üstlenmiş ve Sözleşmenin Önsözünde atıfta bulunulan İstanbul Bildirgesinin ev sahipliğini yapmıştır. Dünya bu Sözleşmenin öncü ülkelerinden biri olarak Türkiye'yi görmektedir. Sözleşmenin bundan sonraki süreçlerinde de etkin ve yönlendirici olmaya devam etmemiz ve Sözleşmeye taraf olan ilk 30 ülke arasında yer alarak, hükümetlerarası komiteye seçilecek 18 ülkeden biri olmamız yararlı olacaktır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

21.11.2005

Esas No.: 1/1094

Karar No.: 106

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 31.8.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 19.9.2005 tarihinde tali komisyon olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 17.11.2005 tarihli 25 inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile UNESCO Türkiye Millî Komisyonu temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

1972 tarihli Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Koruma Sözleşmesi, somut kültür varlıklarının korunmasına yönelik düzenlemeler getirmekte olup, somut olmayan kültür varlıklarının korunması ile ilgili hükümler bulunmamaktadır.

Küreselleşme ve sosyal değişim süreçleri, özellikle korumaya yönelik kaynakların yetersizliğinden dolayı, somut olmayan kültürel mirasla ilgili bozulma ve yok olma gibi ciddi tehditler oluşturmaktadır. Bu yıkıcı tehditlere rağmen henüz, soruna çözüm bulmak amacıyla uluslararası platformda yapılmış ve yürürlüğe girmiş, bağlayıcılığı olan çok taraflı bir metin bulunmamaktadır.

Bu konudaki eksikliği gidermek amacıyla UNESCO bünyesinde çalışmalar yapılmış ve 29 Eylül - 17 Ekim 2003 tarihinde Paris'te toplanan 32 nci Genel Konferansta somut olmayan kültürel mirasla, somut kültürel miras arasındaki köklü ve karşılıklı bağ da göz önünde bulundurularak Somut Olmayan Kültürel Mirasın Konunması Sözleşmesi kabul edilmiştir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Sözleşme ile;

- Uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler gibi somut olmayan kültürel miras öğelerinin korunmasının amaçlandığının,

- Korumaya yönelik devlet kurumlarına, kitle iletişim kuruluşlarına ve bireylere kimi sorumlulukların yanı sıra ortak bir dayanışma ve bilinç aşılmasının hedeflendiğinin,

- İnsanlığın somut olmayan kültürel mirasının temsili bir listesinin hazırlanmasının,

- Sözleşmenin hedef ve ilkelerinin gerçekleşmesine yönelik yapılacak faaliyetlerin finansmanını sağlamak için Somut Olmayan Kültürel Miras Fonu oluşturulmasının,

Öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Ülkemizin, Sözleşmenin hazırlık süreçlerinde teknik ve siyasal düzeyde önemli roller üstlendiği,

- Zengin bir kültürel birikime sahip ülkemizde Sözleşme ile somut olmayan kültürel değerlerin kayıt altına alınacağı,

- Bu değerleri gelecek kuşaklara aktarmanın hepimiz için toplumsal bir sorumluluk olduğu,

- Türkiye'nin halen "Meddahlık" ile İnsanlığın Somut Olmayan ve Sözel Kültürel Mirasın Başyapıtları listesine girdiği ve diğer bazı geleneklerimizde listeye dahil edilmesi için çalışmaların devam ettiği,

- Hükümetlerarası Komiteye seçilebilmemiz için Sözleşmeyi onaylayan ilk 30 ülke içinde yer almamız gerektiği,

İfade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

Sözleşme ile oluşturulacak Hükümetlerarası Komiteye seçilebilmemiz için Sözleşmeyi onaylayan ilk 30 ülke arasında yer almamız gerektiğinden Tasarının İçtüzüğü'nün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Mustafa Dündar</i>
Antalya	Ankara	Bursa
Kâtip	Üye	Üye
<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mahmut Koçak</i>	<i>Ramazan Toprak</i>
Bolu	Afyonkarahisar	Aksaray
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Akgül</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>	<i>Ziheyir Amber</i>
Diyarbakır	Elazığ	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Akyüz</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdag</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Ufuk Özkan</i>	<i>Süleyman Gündüz</i>	<i>Abdullah Veli Seyda</i>
Manisa	Sakarya	Şırnak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASI SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- 17 Ekim 2003 tarihinde Paris'te Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı (UNESCO)'nun 32 nci Genel Konferansında kabul edilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASI SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı V.

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı V.

M. H. Güler

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı V.

A. Şener

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı V.

K. Unakıtan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı V.

F. N. Özak

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

A. Koç

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ

Paris, 17 Ekim 2003

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi

Aşağıda kısaca UNESCO olarak anılacak olan, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatının Paris'te Yirmidokuz Eylül-Onyeddi Ekim İkinibinç tarihleri arasında toplanan 32. Genel Konferansı,

İnsan hakları alanında mevcut uluslararası belgelere, özellikle 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine, 1966 Ekonomik, Sosyal, Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesine, 1966 Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesine atıfta bulunarak,

1989 UNESCO Geleneksel Kültür ve Folklorun Korunması Tavsiye Kararında, 2001 UNESCO Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirgesinde ve Kültür Bakanları Üçüncü Yuvarlak Masa Toplantısında kabul olunan 2002 İstanbul Bildirgesinde vurgulandığı gibi, somut olmayan kültürel mirasın, kültürel çeşitliliğin potası ve sürdürülebilir kalkınmanın güvencesi olarak önemini göz önünde tutarak,

Somut olmayan kültürel miras ile somut kültürel ve doğal miras arasındaki köklü karşılıklı bağlılığı göz önünde bulundurarak,

Küreselleşme ve sosyal değişim süreçlerinin, topluluklar arasında diyalogu yenileme koşullarını oluşturmakla birlikte, hoşgörüsüzlük olgusunun yaptığı gibi, özellikle korumaya yönelik kaynakların yetersizliğinden dolayı, somut olmayan kültürel mirasla ilgili bozulma, yok olma veya yıkılma gibi ciddi tehditleri artırdığını kabul ederek,

İnsanlığın somut olmayan kültürel mirasının korunması konusunda evrensel istenç ile bir ortak kaygının varlığını farkında olarak,

Toplulukların, özellikle yerli toplulukların, grupların ve bazı durumlarda bireylerin somut olmayan kültürel mirasın üretimi, korunması, bakımı ve yeniden yaratılması konusunda önemli rol oynadıklarını, böylece kültürel çeşitliliği ve insan yaratıcılığını zenginleştirdiklerini kabul ederek,

UNESCO'nun, başta 1972 tarihli Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Koruma Sözleşmesi olmak üzere kültürel mirasın korunması konusunda norm oluşturucu belgeler hazırlama yolundaki çalışmalarının geniş etkileri bulunduğunu not ederek,

Somut olmayan kültürel mirasın korunması konusunda henüz, bağlayıcılığı olan hiçbir çok taraflı metin bulunmadığını ayrıca not ederek,

Kültür ve doğa mirasıyla ilgili mevcut uluslararası anlaşmaların, tavsiyelerin ve kararların, somut olmayan kültürel mirasa ilişkin yeni hükümlerle etkili bir şekilde zenginleştirilmesi ve tamamlanması gerektiğini düşünerek,

Somut olmayan kültürel mirasın önemi ve korunması konusunda, özellikle yeni kuşakların daha fazla bilinçlendirilmesi gerektiğini göz önünde bulundurarak,

Uluslararası topluluğun, Sözleşmeye Taraf Devletlerle birlikte işbirliği ve karşılıklı yardımlaşma ruhu içinde bu mirasın korunmasına katkıda bulunması gerektiğini göz önünde bulundurarak,

UNESCO'nun somut olmayan kültürel mirasla ilgili programlarını, özellikle İnsanlığın Sözlü ve Somut Olmayan Mirasının Başyapıtları Bildirgesini hatırlayarak,

Somut olmayan kültürel mirasın, insanları birbirlerine yakınlaştırmaya ve onlar arasında değiş tokuşu ve anlayışı sağlayıcı, paha biçilmez rolünü göz önünde bulundurarak,

2003 Ekiminin on yedinci gününde işbu Sözleşmeyi kabul etmiştir.

I. Genel Hükümler

Madde 1: Sözleşmenin Amaçları

İşbu Sözleşmenin amaçları şunlardır:

- a) Somut olmayan kültürel mirası korumak;
- b) İlgili toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek;
- c) Somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı arttırmak ve karşılıklı değerliliği sağlamak;
- d) Uluslararası işbirliği ve yardımlaşmayı sağlamak.

Madde 2: Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçları bağlamında,

1. "Somut olmayan kültürel miras" toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler -ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar- anlamına gelir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bu somut olmayan kültürel miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur. İşbu Sözleşme bağlamında, sadece, uluslararası insan hakları belgeleri esaslarına uyan ve toplulukların, grupların ve bireylerin karşılıklı saygı gereklerine ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olan somut olmayan kültürel miras göz önünde tutulacaktır.

2. Yukarıda 1. fıkrada tanımlanan "somut olmayan kültürel miras", özellikle aşağıdaki alanlarda belirir:

- a) Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar;
- b) Gösteri sanatları;
- c) Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler;
- d) Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar;
- e) El sanatları geleneği.

3. "Koruma" terimi, somut olmayan kültürel mirasın yaşayabilirliğini güvence altına alma anlamına gelir; buna kimlik saptaması, belgeleme, araştırma, muhafaza, koruma, geliştirme, güçlendirme ve özellikle okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarma olduğu kadar, bu kültürel mirasın değişik yanlarının canlandırılması dahildir.

4. "Taraf Devletler" Sözleşmeyle bağlı olan ve Sözleşmenin yürürlükte bulunduğu Devletlerdir.

5. Sözleşme 33. maddede gönderme yapılan ve işbu Sözleşmeye o maddede belirtilen koşullara uygun biçimde Taraf olan topraklara aynen uygulanır. Bu bağlamda "Taraf Devletler" terimi mezkûr topraklara da atıfta bulunmaktadır.

Madde 3: Başka Uluslararası Belgelerle İlişki

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü,

a) 1972 Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına ilişkin Sözleşme gereğince dünya mirasına dahil oldukları ilan olunan ve somut olmayan bir kültürel miras biriminin doğrudan bağlı bulunduğu malların statüsünü değiştirecek veya koruma düzeyini azaltacak biçimde; ya da

b) taraf Devletlerin telif haklarına veya ekolojik ve biyolojik kaynaklarının kullanımına ilişkin uluslararası belgelerden doğan haklarını ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

II. Sözleşmenin Organları

Madde 4: Taraf Devletler Genel Kurulu

1. İşbu Sözleşme ile bir Taraf Devletler Genel Kurulu oluşturulmuştur; buna aşağıda "Genel Kurul" denilecektir. Genel Kurul, işbu Sözleşmenin egemen organıdır.

2. Genel Kurul, iki yılda bir olağan olarak toplanır. Genel Kurulun karar alması veya Hükümetlerarası Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Komitesinin veya Taraf Devletlerin üçte birinin çağrısı üzerine olağanüstü toplantı yapılabilir.

3. Genel Kurul, kendi İç Tüzüğünü kabul eder.

Madde 5: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Hükümetlerarası Komitesi

1. UNESCO nezdinde bir somut olmayan kültürel mirasın korunması hükümetler arası Komitesi kurulmuştur; buna aşağıda "Komite" denilecektir. Komite, bu Sözleşme 34. madde uyarınca yürürlüğe girdikten sonra, Taraf Devletler Genel Kurulunca seçilecek 18 Taraf Devletin temsilcilerinden kurulu olacaktır.

2. Sözleşmeye Taraf Devlet sayısı 50 olunca Komite üye sayısı 24'e yükseltilecektir.

Madde 6: Komite Üyelerinin Seçimi ve Görev Süreleri

1. Komite üyesi Devletlerin seçimi hakça coğrafi dağılım ve dönüşüm ilkelerine göre yapılır.

2. Komiteye üye Devletler, 4 yıllık bir görev süresi için, Genel Kurul olarak toplanacak Sözleşmeye Taraf Devletler tarafından seçilir.

3. Bununla birlikte, birinci seçim döneminde seçilen Komite üyesi Devletlerin yarısının görev süresi iki yıl ile sınırlıdır. Bu Devletler birinci seçimde kurayla belirlenir.

4. Komiteye üye Devletlerin yarısı, her iki yılda bir Genel Kurul tarafından yenilenir.

5. Genel Kurul, boş üyelikleri doldurmak için gerekli sayıda Devleti üyeliğe seçer.

6. Komite üyesi bir Devlet, art arda iki görev süresi için seçilemez.

7. Komitesi Üyesi Devletler, kendilerini temsil etmek için, somut olmayan kültürel mirasın çeşitli alanlarında nitelikli kişileri seçerler.

Madde 7: Komitenin Görevleri

İşbu Sözleşme tarafından verilmiş başka yetkilere zarar vermemek koşuluyla Komitenin görevleri şunlardır:

- a) Sözleşmenin amaçlarını desteklemek, bu amaçların uygulamaya geçirilmesini özendirmek ve izlemek;
- b) İyi örnek uygulamalar konusunda rehberlik etmek ve somut olmayan kültürel mirasın korunması önlemleri konusunda tavsiyelerde bulunmak;
- c) 25. Maddeye uygun olarak Fon kaynaklarının kullanımı konusunda bir taslak hazırlamak ve Genel Kurulun onayına sunmak;
- d) 25. Maddeye uygun olarak kaynaklarını artırma yollarını aramak ve bu amaçla gerekli önlemleri almak;
- e) Sözleşmenin hayata geçirilmesi için uygulama yönergeleri hazırlamak ve bunları Genel Kurul'un onayına sunmak;
- f) 29. Maddeye uygun olarak Taraf Devletler tarafından sunulan raporları incelemek ve Genel Kurul için bunları özetlemek;
- g) Taraf Devletlerin sunduğu talepleri incelemek ve Komite tarafından saptanarak Genel Kurul tarafından onaylanacak ölçütlere göre:
  - i) 16, 17 ve 18. maddelerde kayıtlı listeye yazım ve teklifler hakkında karar vermek;
  - ii) 22. madde uyarınca uluslararası yardım tahsisi konusunda karar vermek.

Madde 8: Komitenin Çalışma Yöntemleri

1. Komite, Genel Kurula karşı sorumludur. Bütün uygulamaları ve kararları hakkında Genel Kurula rapor verir.
2. Komite, kendi iç tüzüğünü üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile belirler.
3. Komite, görevlerini yerine getirmek için geçici süre ile uygun gördüğü göreve özel danışma organlarını kurabilir.
4. Komite, belirli konularda danışmak amacıyla, toplantılarına somut olmayan kültürel mirasın çeşitli alanlarında yetkili olan herhangi bir özel ya da resmi kuruluşu veya özel kişiyi davet edebilir.

Madde 9: Danışal Örgütlerin Akreditasyonu

1. Komite, somut olmayan kültürel miras alanında yetkileri kabul edilmiş olan hükümet dışı kuruluşların Komiteye akredite edilmesini Genel Kurula önerir. Bu örgütlerin danışal görevleri bulunacaktır.

2. Komite, aynı zamanda bu akreditasyona ilişkin ölçüt ve usulleri de Genel Kurul'a önerir.

Madde 10: Sekreteryası

1. UNESCO Sekreteryası Komiteye destek sağlayacaktır.
2. Sekreteryası, Komite ve Genel Kurulun belgelerini ve Komite toplantılarının gündem taslağını hazırlar, alınan kararların yürürlüğe koyulmasını sağlar.

III. Ulusal Düzeyde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması

Madde 11: Taraf Devletlerin Rolü

Her Taraf Devlet,

a. Kendi toprağı üzerinde bulunan somut olmayan kültürel mirasın korunmasını güvence altına almak için gerekli önlemleri alacaktır;

b. 2. maddenin 3. fıkrasında belirtilen koruma önlemleri arasından, kendi toprağı üzerinde bulunan somut olmayan kültürel mirasın çeşitli öğelerini grupların, toplulukların ve ilgili Hükümet dışı kuruluşların katılımıyla, belirleyecek ve tanımlayacaktır.

Madde 12: Envanterler

1. Her Taraf Devlet, korumak için tesbit amacıyla kendi toprağı üzerindeki somut olmayan kültürel mirasın bir veya daha fazla envanterini, kendi durumuna uygun olacak biçimde hazırlar. Bu envanterler düzenli olarak güncelleştirilir.

2. Her Taraf Devlet 29. Madde gereğince devresel raporunu Komiteye sunduğunda, bu envanterlerle ilgili bilgileri de verir.

Madde 13: Diğer Koruma Önlemleri

Her Taraf Devlet kendi toprağı üzerindeki somut olmayan kültürel mirasın korunmasını, gelişmesini ve değer kazanmasını güvence altına almak amacıyla aşağıdaki hususları gerçekleştirmeye gayret eder:

a) Toplum içinde somut olmayan kültürel mirasın işlevinin değer kazanması yönünde bir genel politika benimsemek ve planlama programlarına bu mirasın korunmasını dahil etmek;

b) kendi toprağı üzerindeki somut olmayan kültürel mirasın korunması konusunda bir veya daha fazla yetkili kurum belirlemek ya da kurmak;

c) özellikle tehlike altındaki somut olmayan kültürel miras konusunda, somut olmayan kültürel mirasın etkili bir şekilde korunması için bilimsel, teknik ve sanatsal incelemeleri ve araştırmaya ilişkin yöntembilimini özendirme;

d) Aşağıdaki hususları amaçlayan uygun yasal, teknik, idari ve mali önlemler almak:

(i) Somut olmayan mirasın eğitimi ve idaresi ile ilgili kurumların oluşturulmasını özendirmek ve bu mirasın sunum ve anlatımına ayrılmış yerlerde geleceğe iletilmesini sağlamak;

(ii) bu mirasa ulaşılmasını düzenleyen, mirasın kendine özgü geleneksel uygulamalarına saygı göstererek, somut olmayan kültürel mirasa ulaşılmasını güvence altına almak;

(iii) somut olmayan kültürel miras konusunda dokümantasyon merkezleri kurmak ve buralara ulaşılmasını kolaylaştırmak.

Madde 14: Eğitim, Duyarlılığın ve Kapasitenin Güçlendirilmesi

Her Taraf Devlet, uygun tedbirlerle şu hususları gerçekleştirmeye gayret eder:

a) somut olmayan kültürel mirasın tanınmasını, buna saygı duyulmasını ve geliştirilmesini özellikle aşağıda belirtilen önlemlerle sağlamak:

(i) toplumun geneline ve özellikle gençleri hedefleyen eğitici, duyarlılığı artırıcı ve bilgilendirici programlar düzenlemek;

- (ii) ilgili topluluklar ve gruplar içinde belirli eğitim ve yetiştirme programları düzenlemek;
- (iii) somut olmayan kültürel mirasın korunması için özellikle yönetim ve bilimsel araştırma gibi alanlarda kapasite güçlendirici etkinlikler düzenlemek.
- (iv) bilginin kuşaktan kuşağa geçişini okul dışı olanaklarla sağlamak;
- b) kamuoyunu bu mirasa yönelen tehditler ve işbu Sözleşme gereğince yapılan etkinlikler konusunda bilgilendirmek;
- c) somut olmayan kültürel mirasın anlatımı için gerekli olan doğal alanların ve belleğe ilişkin mekanların korunması için eğitim verilmesini teşvik etmek.

Madde 15: Topluluk, Grup ve Kişilerin Katılımı

Her Taraf Devlet, somut olmayan kültürel mirasın korunması etkinlikleri çerçevesine, toplulukların, grupların ve gerekli durumlarda bu mirası yaratan, sürdüren ve nakleden bireylerin, mümkün olan en geniş biçimde katılımlarını sağlamaya ve bunların yönetime etkin olarak iştiraklerini gerçekleştirmeye gayret eder.

IV. Uluslararası Düzeyde Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması

Madde 16: İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi

1. Komite, somut olmayan kültürel mirası daha gözle görülür kılmak, önemi konusunda bilinçlenmeyi sağlamak ve kültürel çeşitliliğe saygı içinde diyalogu desteklemek için, ilgili Taraf Devletlerin teklifi üzerine, insanlığın somut olmayan kültürel mirasının temsili bir listesini hazırlar, güncelleştirir ve yayımlar.

2. Komite, bu listenin oluşturulması, güncelleştirilmesi ve yayımı ile ilgili ölçütleri hazırlar ve Genel Kurulun onayına sunar.

Madde 17: Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi

1. Komite, uygun koruma önlemlerini almak amacıyla, bir Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi hazırlar, güncelleştirir ve yayımlar ve ilgili Taraf Devletin talebi üzerine bu mirası listeye kaydeder.

2. Komite, bu listenin oluşturulması, güncelleştirilmesi ve yayımı ile ilgili ölçütlerini hazırlar ve Genel Kurula sunar.

3. Çok acil durumlara ilişkin nesnel ölçütlerin Komitenin talebi üzerine Genel Kurul tarafından onaylanması koşuluyla, Komite, ilgili Taraf Devlete danışmak suretiyle bir miras kalemini, 1. fıkrada belirtilen listeye kaydedebilir.

Madde 18: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Programları, Projeleri ve Etkinlikleri

1. Komite, gelişmekte olan ülkelerin özel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, Taraf Devletlerce sunulan öneriler temelinde, Komite tarafından tanımlanıp Genel Kurul tarafından onaylanan ölçütlere uygun biçimde, periyodik olarak, mirasın korunmasına yönelik ulusal, bölgesel veya yerel karakterli, Sözleşmenin hedef ve ilkelerini en iyi şekilde yansıtan program, proje ve etkinlikleri seçer ve destekler.

2. Komite, bu amaçla, Taraf Devletlerin önerilerin hazırlanması için uluslar arası yardım taleplerini alır, inceler ve onaylar.

3. Komite, kendisi tarafından saptanacak yöntemlerle iyi örnek uygulamalarına ilişkin bilgileri yaymak suretiyle anılan projelerin, programların ve etkinliklerin hayata geçirilmesine eşlik eder.

V. Uluslararası İşbirliği ve Yardım

Madde 19: İşbirliği

1. İşbu Sözleşme bağlamında, uluslararası işbirliği; diğerleri yanında bilgi ve tecrübe değiş tokuşunu, ortak girişimleri, ve somut olmayan kültürel mirası koruma çabalarında Taraf Devletlere yardımcı olacak bir yardım mekanizmasını kurmayı içerir.

2. Taraf Devletler, kendi ulusal mevzuatlarına, örf ve adet hukukuna ve uygulamalarına halel gelmeden, somut olmayan kültürel mirasın korunmasının insanlığın genel çıkarı olduğunu kabul ederler ve bu amaçla birbirleriyle ikili, alt bölgesel, bölgesel ve uluslararası çerçevede işbirliği yapmayı üstlenirler.

Madde 20: Uluslararası Yardımın Amaçları

Uluslararası yardım şu amaçlarla sağlanabilir:

- (a) Acil koruma gerektiren somut olmayan kültürel miras listesine kayıtlı mirasın korunması;
- (b) 11 ve 12. Maddeler bağlamında envanterler hazırlanması;
- (c) Somut olmayan kültürel mirasın korunması amacıyla yönelik, yöresel, bölgesel ve ulusal düzeyde sürdürülen programların, projelerin ve etkinliklerin desteklenmesi;
- (d) Komitenin gerekli görebileceği herhangi bir başka amaç.

Madde 21: Uluslararası Yardımın Biçimleri

Komite tarafından Taraf Devlete verilen yardım, 7. Maddede öngörülen uygulama yönergelerine ve 24. Maddede sözü edilen anlaşmaya göre yapılır ve şu biçimlerde olabilir:

- (a) korumanın çeşitli yönlerine ilişkin incelemeler;
- (b) uzman ve uygulayıcı sağlanması;
- (c) gerekli tüm personelin eğitimi;
- (d) norm oluşturucu metinlerin ya da başka önlemlerin düzenlenmesi;
- (e) altyapı oluşturulması ve işletilmesi;
- (f) donatım ve beceri sağlanması;
- (g) gerektiğinde, düşük faizli borç ve bağış dahil olmak üzere başka mali ve teknik yardım biçimleri.

Madde 22: Uluslararası Yardımın Koşulları

1. Komite uluslararası yardım taleplerini inceleme usulünü tespit edecek ve taleplerin, alınması öngörülen önlemler, gereken müdahaleler ve bunların maliyetinin hesaplanması gibi hangi unsurları içermesi gerektiğini belirleyecektir.

2. Acil durumlarda, yardım talepleri Komite tarafından öncelikli olarak incelenecektir.
3. Komite karar verebilmek için gerekli gördüğü inceleme ve danışmaları yapar.

Madde 23: Uluslararası Yardım Talepleri

1. Her Taraf Devlet topraklarındaki somut olmayan kültürel mirasın korunması için Komiteden uluslararası yardım talebinde bulunabilir.

2. İki ya da daha fazla Taraf Devlet böyle bir talebi ortaklaşa sunabilir.
3. Talepler 22. Maddenin 1. fıkrasında yazılı bilgileri ve gerekli belgeleri içerir.

Madde 24: Yardımdan Yararlanan Taraf Devletlerin Rolü

1. Sözleşmenin hükümleri gereğince, tahsis olunan uluslararası yardım, yardımdan yararlanan Taraf Devlet ile Komite arasında yapılacak bir anlaşmaya göre yürütülür.

2. Genel kural olarak, yardımdan yararlanan Taraf Devlet, kendi kaynaklarının müsaadesi nispetinde, uluslararası yardım sağlanan koruma önlemlerinin maliyetini paylaşır.

3. Yardımdan yararlanan Taraf Devlet, somut olmayan kültürel mirasın korunması için sağlanan yardımın kullanımı hakkında Komiteye bir rapor sunar.

VI. Somut Olmayan Kültürel Miras Fonu

Madde 25: Fonun Niteliği ve Kaynakları

1. Aşağıda "Fon" olarak adlandırılacak olan bir "Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma Fonu" oluşturulmuştur.

2. "Fon" UNESCO'nun Finans Yönetmeliğine uygun biçimde emanet fonlarından oluşur.

3. Fonun kaynakları şunları içerir.

(a) Taraf Devletler tarafından yapılan katkılar;

(b) UNESCO Genel Konferansı tarafından bu amaçla tahsis edilen fonlar;

(c) aşağıda belirtilenler tarafından yapılabilecek bağışlar, hediyeler, vasiyetler;

(i) diğer devletler;

(ii) Birleşmiş Milletler sisteminin örgütleri ve programları, özellikle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve diğer uluslararası örgütler;

(iii) Özel ya da kamu kurumları ya da bireyler;

(d) Fon kaynaklarına ödenen faizler;

(e) Fon için toplanan paralar ve Fon yararına düzenlenen etkinliklerden sağlanan girdiler;

(f) Komite tarafından hazırlanacak Fon yönetmeliklerinin müsaade ettiği diğer kaynaklar.

4. Komite bu kaynakları Genel Kurul tarafından belirlenmiş rehber esaslarına uygun olarak harcar.

5. Komite, genel amaçlar için veya kendisi tarafından onaylanmış proje olması koşuluyla belli projelere ilişkin özel amaçlı katkıları veya başka yardımları kabul edebilir.

6. Fon'a yapılan katkılar, işbu Sözleşmenin amaçlarıyla uyuşmayan hiçbir politik, ekonomik veya başka koşulla ilişkilendirilemez.

Madde 26: Taraf Devletlerin Fona Katkıları

1. Sözleşmeye Taraf Devletler, herhangi bir ek gönüllü katkıyı olumsuz yönde etkilememek koşuluyla, Fon'a en az her iki yılda bir ödeme yapmayı üstlenirler. Katkı, tüm Devletlere uygulanabilir eşit oran biçiminde Genel Kurul tarafından belirlenecektir. Genel Kurul'un bu kararı bu maddenin 2. paragrafında sözü edilen beyanı yapmamış olan, toplantıya katılan ve oy veren Taraf Devletlerin çoğunluğu tarafından alınır. Taraf Devletlerin katkı payı hiç bir şekilde UNESCO'nun normal bütçesine yaptığı katkının %1'ini aşamaz.

2. Bununla birlikte, Sözleşmenin 32. ya da 33. Maddesinde belirtilen her Devlet, onay, kabul, uygun görme ya da katılma belgelerinin tevdiî sırasında işbu Maddenin 1. fıkrasının kendisini bağlamayacağını beyan edebilir.

3. Bu Maddenin 2. fıkrasında sözü edilen beyanı yapmış olan Taraf Devlet, anılan beyanı UNESCO Genel Müdürlüğüne yapacağı bir bildirimle geri çekmeye gayret edecektir. Bununla birlikte, beyanın geri çekilmesi, Devletin ödeyeceği katkı payını, Genel Kurulun bir sonraki oturumunun açıldığı tarihe kadar etkilemez.

4. Komitenin çalışmalarını etkili bir biçimde planlayabilmesi için, işbu Maddenin 2. fıkrasında kayıtlı bildirimde bulunmuş olan işbu Sözleşmeye Taraf Devletlerin katkıları en az iki yılda bir düzenli bir biçimde ödenmeli ve bu Maddenin 1. fıkrası ile bağli bulunmuş olsalar da, ödemeleri gereken katkıya mümkün olduğu ölçüde yakın olmalıdır.

5. O yılın ve hemen bir önceki takvim yılının zorunlu ya da gönüllü katkısını vaktinde ödemiş olan Sözleşmeye Taraf her Devlet, Komite üyesi seçilemez; bu koşul birinci seçimde uygulanmaz. O sırada Komite üyesi olan böyle bir Devletin görev süresi Sözleşmenin 6. Maddesinde kayıtlı seçimlerle sona erer.

Madde 27: Fona Ek Gönüllü Katkılar

26. Maddede öngörülenlere ek olarak Fona gönüllü katkı yapmak isteyen Taraf Devletler, Komitenin çalışmalarını buna göre planlayabilmesi için, en kısa zamanda bu konuda Komiteye bilgi verirler.

Madde 28: Uluslararası Bağış Toplama Kampanyaları

Taraf Devletler UNESCO'nun himayesinde Fon yararına düzenlenen uluslararası bağış toplama kampanyalarına mümkün olduğu ölçüde destek olmalıdırlar.

VII. Raporlar

Madde 29: Taraf Devletin Raporları

Taraf Devletler Komite tarafından belirlenen biçimlerde ve zaman dilimlerinde Sözleşmenin etkin bir şekilde uygulanması için gereken yasa, tüzük ve yönetmelik düzenlemelerini içeren raporlarını Komiteye sunarlar.

Madde 30: Komitenin Raporları

1. Komite, Taraf Devletlerin 29. maddede sözü edilen etkinliklerini ve raporlarını esas alan bir raporu her oturumunda Genel Kurula sunar.

2. Bu rapor UNESCO Genel Konferansı'nın bilgisine sunulur.

VIII. Geçici Hükümler

Madde 31: İnsanlığın Somut Olmayan ve Sözel Kültürel Mirasının Başyapıtları İlanı ile İlişki

1. Komite, işbu Sözleşme yürürlüğe girmeden ilan edilmiş olan "İnsanlığın Somut Olmayan ve Sözel Kültürel Mirasının Başyapıtları"nı İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi'ne dahil eder.

2. Bu kalemlerin İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi'ne dahil edilmesi, 16. Maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmiş olan, daha sonraki yazılımların ölçütlerini hiçbir şekilde etkilemez.

3. İşbu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra hiçbir ilan yapılamaz.

XI. Son Hükümler

Madde 32: Onay, Kabul ya da Uygun Görme

1. Bu Sözleşme, UNESCO'ya Üye Devletlerin kendi anayasal usulleri doğrultusunda onaylanır, kabul edilir ya da uygun görülür.
2. Onay, kabul ya da uygun görme belgeleri UNESCO Genel Müdürü nezdine tevdi olunur.

Madde 33: Katılma

1. Bu Sözleşme, UNESCO üyesi olmayan, UNESCO Genel Konferansı tarafından katılmaya davet edilmiş olan devletlerin katılımına açıktır.
2. Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler tarafından içişlerinde kendilerini tam olarak yönetebilecekleri tanınmış, ancak Genel Kurulun 1514 (XV) kararı uyarınca tam bağımsızlığını kazanmamış, işbu Sözleşmenin belirlediği konularda antlaşma yapma dahil, bu konularda yetkisi tanınmış toprakların katılmasına da açıktır.
3. Katılma belgeleri UNESCO Genel Müdürü nezdinde tevdi edilir.

Madde 34: Yürürlük

Bu Sözleşme, sadece onay, kabul, uygun görme ya da katılım belgelerini o tarihte ya da o tarihten önce tevdi etmiş Devletler bakımından, otuzuncu onay, kabul, uygun görme ya da katılım belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer. Herhangi bir başka Taraf Devlet bakımından onay, kabul, uygun görme ya da katılma belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 35: Üniter Olmayan ya da Federatif Anayasalı Sistemler

Aşağıdaki şartlar üniter olmayan ya da federatif anayasa sistemlerine sahip Taraf Devletlere uygulanır:

- (a) Bu Sözleşme hükümlerinin federal ya da merkezi yasama gücünün yasal yetki alanının içinde bulunanlar tarafından uygulanması bakımından, federal ya da merkezi hükümetin yükümlülükleri, federal olmayan Taraf Devletlerinki ile aynı olacaktır.
- (b) Bu Sözleşme hükümlerini uygulayacak olan, ancak federasyonun anayasal sistemi bakımından yasal önlemler almak zorunda bulunmayan bireysel kurucu Devletler, ülkeler, eyaletler ya da kantonlar bakımından, federal hükümet, bu Devletlerin, ülkelerin, eyaletlerin ya da kantonların yetkili makamlarını anılan hükümlerden haberdar eder ve bunların kabulü yönünde tavsiyede bulunur.

Madde 36: Fesih

1. Her Taraf Devlet, Sözleşmeyi feshettiğini bildirme yetkisine sahiptir.
2. Fesih UNESCO Genel Müdürüne tevdi edilecek yazılı bir bildirimle yapılır.
3. Fesih, fesih belgesinin teslim alınmasından on iki ay sonra yürürlüğe girer. Bu durum ayrılan Taraf Devletin parasal yükümlülüklerini ayrılışının yürürlüğe girdiği tarihe kadar hiçbir şekilde etkilemez.

Madde 37: Sözleşmenin Tevdi Edildiği Makamın Görevleri

UNESCO Genel Müdürü bu Sözleşmenin tevdi edildiği makam olarak, Örgütün Üye Devletlerine, 33. maddede belirtilen Örgüte üye olmayan Devletlere, Birleşmiş Milletlere 32. ve 33. maddelerde sözü edilen her onay, kabul, uygun görme ya da katılma belgesinin ve 36. Maddede değinilen fesih belgesinin tevdiini bildirir.

Madde 38: Değişiklikler

1. Her Taraf Devlet, Genel Müdüre yapacağı yazılı bir bildirim ile Sözleşmenin değiştirilmesini önerebilir. Genel Müdür bu bildirimini bütün Taraf Devletlere duyurur. Bu bildirimden duyurulmasından sonraki altı ay içerisinde Taraf Devletlerin en az yarısından fazlası talep lehinde cevap verirse, Genel Müdür bu öneriyi bir sonraki Genel Kurul oturumuna görüşülmek ve mümkünse kabul edilmek üzere sunar.

2. Değişiklikler toplantıya katılan ve oy veren Taraf Devletlerin üçte iki çoğunluğuyla kabul edilir.

3. Değişiklikler kabul edildikten sonra Taraf Devletlerin onay, kabul, uygun görme ya da katılımına sunulur.

4. Değişiklikler, sadece bunu onaylayan, kabul eden, uygun gören veya katılan Taraf Devletler bakımından, bu maddenin 3. fıkrasında sözü edilen belgelerin Taraf Devletlerin üçte ikisi tarafından tevdiinden üç ay sonra yürürlüğe girer. Bundan sonra, sözü edilen değişiklik, bu değişikliği onaylayan, kabul eden, uygun gören veya katılan her Taraf Devlet bakımından, onay, kabul, uygun görme veya katılma belgelerinin tevdiinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

5. 3. ve 4. fıkrada ortaya konan bu yöntem, Komitenin Taraf Devletlerin sayısı ile ilgili 5. Madde konusundaki değişikliklere uygulanmaz. Bu değişiklik önerileri kabul edildikleri anda yürürlüğe girer.

6. Bu maddenin 4. fıkrası gereğince değişikliklerin yürürlüğe girmesinden sonra bu Sözleşmeye Taraf olan bir Devlet farklı bir bildirimde bulunmadığı takdirde,

(a) Sözleşmenin değiştirilmiş haline Taraf kabul edilir;

(b) Değişikliklerle yükümlü olmayan herhangi bir Taraf Devlet bakımından ise, Sözleşmenin değiştirilmemiş haline Taraf kabul edilir.

Madde 39: Geçerli Sözleşme Metinleri

İşbu Sözleşme; Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca hazırlanmıştır. Altı metin de aynı derecede geçerlidir.

Madde 40: Sözleşmenin Tescili

İşbu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Senedinin 102. Maddesi gereğince UNESCO Genel Müdürünün talebiyle Birleşmiş Milletler Sekreteryasına tescil olunur.

